

vente pretium ante rei traditionem.
91 Eadem lex tam in mobilibus, quam in immobilibus procedit. Usura peti possunt jure actionis, ac officio judicis. Actio non præscribitur nisi triginta annorum lapsu.

CAPUT IV.

Ad Num. 1.

Omnino jure, ac in utroque foro creditoribus licet ultra sortem lucri cessantis, & damni emergentis interesse percipere, nulla usurarum labe interveniente. Molin. de just. & jur. tract. 2. disp. 314. num. 7. & disp. 315. num. 5. Less. eod. tract. lib. 2. cap. 20. num. 69. & 80. Trullench. in Decalog. lib. 7. cap. 19. dub. 8. n. 4. & dub. 9. n. 2. Leotard. de usur. q. 71. num. 4. Menoch. de arbitr. casu 119. num. 1. Carleval. de judic. tit. 3. disp. 8. num. 37. Petr. Barbosa in l. 2. part. 1. n. 44. ff. solut. matrim. Caroc. de locat. rubric. de lucro cess. moros. in princ. Cenc. de censib. q. 57. n. 1. Cur. Philip. part. 2. lib. 2. cap. 2. num. 5. Amat. variar. resol. 49. num. 96. Parladot. differ. 118. num. 11. omiſſis pluribus, quos abundè congesserunt Hermos. in l. 10. gloss. 4. num. 2. & 3. tit. 1. p. 5. ac Aug. Barbosa collect. cap. Conquestus, n. 6. de usur. Dissentiunt tamen aliqui quoad lucrum cessans, quos sequitur Fachin. controvers. lib. 11. cap. 15. Eos refutat Leotard. ex num. 8.

2 Ut autem id interesse percipi licite possit, quædam conditiones desiderantur, de quibus Molin. disp. 316. num. 8. & 9. Less. num. 73. & 84. Trullench. dub. 8. n. 7. & dub. 9. ex num. 3. Filliuc. 99. moral. tom. 2. tract. 34. part. 2. cap. 4. num. 70. & 79. Rebell. de obligat. justit. part. 2. lib. 8. q. 6. num. 2. Hermos. n. 298. cum seqq.

Ibi: Hæc tamen ratio.

3 Ex iis quæ proximè laudati docuere de interesse, liquidò apparet legem Curabit 5. C. de actio. empr. non procedere ratione lucri cessantis, aut damni emergentis, sed aliàs æquissimè statuitur, quod emptor, cui res vendita traditur ante numeratum pretium, ad usuras illius quandiu non solverit teneatur; alioquin notissima eveniret iniquitas, si emptor & pecuniâ pretii frueretur, & fructus ex re frugifera perciperet, venditore utraque utilitate carente; nam ille cum istius jactura adversus rationem naturalem locuples fieret, l. Nam hoc natura 14. ff. de condict. indeb. l. 1. C. ex delict. defunct. Cod. Fab. tit. de act. empr. defm. 4. n. 3. Ideò placuit, ut quemadmodum emptor fructus rei lucratur, ita & venditor usuras pretii: sic usura respondent pretio, & fructus rei. Cujac. in l. Julianus, §. Ex vendito, de action. empr.

Ad Num. 2.

4 Inde Imperialem constitutionem justitiæ commutativæ, & naturali rationi consonam observant Cujac. & Fab. ubi proximè, Less. d. lib. 2. cap. 21. num. 103. & 104. Trullench. si p. cap. 20. dub. 13. num. 3. Guttier. de juram. confirmat. p. 1. cap. 2. n. 3. Merlin. de pignor. lib. 4. q. 102. num. 5. Roderic. de ann. redditib. lib. 3. q. 7. num. 107. Leotard. q. 27. n. 2. Hermosil. in l. 28. gloss. 2. n. 25. tit. 5. p. 5. & alii quam plurimi apud Barbof. collect. d. l. Curabit, n. 2.

Quæ quidem æquitas non solum servatur in emptionis contractu, sed & in aliis correspondentibus, in quibus est perceptio fructuum, seu alterius utilitatis. Leotard. q. 35. num. 31. Hermos. n. 54. Barbof. num. 24. Cancr. adductis exemplis, var. part. 3. cap. 7. à num. 22. Joan. Lupus in d. l. Curabit, n. 106. Caroc. sup. part. 6. remed. 26. Sed & in judiciis obtinet locum, Cabed. decis. 166. n. 4. Vide inf. n. 86.

Ibi: Quibus accedit, usuras lucrati vas.

Nonnulli quos refert, ac sequitur Felician. de censib. lib. 1. cap. 3. n. 13, usuras distribuunt in compensatorias, restitutorias, & lucrativas: hæc omni jure prohibentur, de quibus sub capite primo actum: illæ licitæ habentur. Molin. disp. 368. num. 9. Less. num. 104. Guttier. ubi proximè, Cancr. num. 22. Petr. Barbosa in l. De divisione, num. 34. ff. solut. matrim. Felician. sup. Hermos. num. 27. Gait. de credit. cap. 4. num. 1057. Sed quæ præstantur ex lege Curabit, improprie usuras nuncupari, cum sint rei persecutoria, observant Aug. Barbosa ubi proximè, Trullench. n. 4. Roder. ubi sup. Imò non esse usuras, nisi lucrativas, præmissa distinctione impugnata, probat Leotard. q. 4. à n. 17. & q. 83. n. 22. ait enim usuram non dari ubi lucrum non est.

Nihilominus inficiari non potest, quin sæpe usura præstentur in compensationem damni emergentis, aut lucri cessantis, quales sunt dotales, quæ pro oneribus matrimonii viro solvuntur, l. Pro oneribus 20. C. de jur. dor. de quibus latissimè Leotard. q. 28. Item nauticæ, quæ præstantur in pretium suscepti periculi, l. Periculi 5. de nautic. faenor. de his Leotard. q. 23. Similes sunt quæ debentur ex dicta lege Curabit, pro fructibus rei venditæ; de illis Leotard. q. 27. Igitur usura non semper lucrum conferunt recipienti, unde rectè in compensatorias, & lucrativas dividuntur.

Illud autem quod diximus, usuram compensatoriam ex d. l. Curabit, omni jure probari, non est absolute verum; nam de jure civili hujusmodi usura exigebantur pro quantitate debita, & temporis dinumeratione, juxta modum legibus præscriptum, non habita ratione ad verum interesse: quod in specie dictæ legis Curabit, observat Leotard. d. q. 4. num. 20. inferens usuras non præstari de jure communi in fructuum compensationem, quoniam hi illis non commensurantur, sed emptor sive ubertatem, sive sterilitatem experiretur, eandem usuras semper pendere cogebatur, ex quo contingere poterat iniquitas usuraria, si plus esset in uluris, quàm in fructibus rei venditæ. Quapropter Jure Pontificio ex non approbantur usura, nisi quatenus fructuum utilitati respondent, nec pariformiter præstantur, sed prout singulis annis fundus, vel res alia fructus reddiderit. Less. d. cap. 21. num. 104. quod strictè loquendo usura non est, sed interesse, quanquam improprie usura vulgò nuncupetur, ut jam præmissimus ex aliis.

Vers. Primò deducitur.

Emptor accipiens rem fructiferam à venditore, non habita fide de pretio, donec illud solverit, tenetur ad usuras, sive interesse, quatenus ex fructibus perciperit, licet interpellatus non sit, nec venditor ex dilacione solutionis ullam jacturam sustinuisse

sustinuisse probetur. Mantic. de tacit. convent. lib. 4. tit. 24. n. 12. Mathienz. in l. 1. gloss. 5. n. 15. tit. 11. lib. 5. Recop. Caldas de empr. & vend. cap. 23. n. 19. Narbona in l. 15. gloss. 4. n. 34. tit. 18. lib. 5. Recop. Leotard. d. q. 27. per tot. Less. sup. n. 103. & 104. Aug. Barbofa collect. d. l. Curabit, ex n. 2. ubi plures Osuald. lib. 13. cap. 5. Roder. d. q. 7. n. 73. & 107. Petr. Barbofa in d. l. De divisione, num. 13. & 14. Molin. disp. 368. n. 9. Trentacinq. var. lib. 1. resol. 2. n. 1. 2. & 3.

10 Quod præmissimus, scilicet usuras deberi juxta fructus rei venditæ, de Jure Canonico verum habet non de Cæsareo, quo usura legitima, id est sex pro centenario, ut docet Less. n. 111. præstantur juxta pretii quantitatem, nullâ habitâ ratione ad fructus, quos emptor perciperet. Less. ibidem, Leotard. q. 4. n. 20. & q. 81. n. 23. Quam differentiam inter utrumque Jus adnotarunt Less. sup. & Leotard. d. q. 83. n. 25. ac prædixi n. 8.

11 Quæritur num æquitas Constitutionis Imperialis admittenda sit si res sterilis emptori traditur? Et quoad Jus Canonicum attinet, nulli dubium est, quin usura non debeantur, quia cum in compensationem fructuum cedant, ubi hi nec sunt, nec esse possunt, illas exigere non licebit, ut sententiam plures statim recensendi, præsertim Leotard. ubi proximè, & q. 27. n. 36. Cardin. Lugo de just. & jur. disp. 25. sect. 8. n. 142.

12 Quoad Jus Cæsareum quidam, quos congessit Anton. Gabr. commun. lib. 3. tit. de empr. concl. 4. n. 10. tenent usuras deberi, licet res tradita sit infructifera: quorum sententiam pluribus tuetur Leotard. q. 4. n. 19. & q. 83. ex n. 22. Contrarium sustinent Fachin. controvers. lib. 2. cap. 32. à princ. Petr. Barbofa sup. n. 54. Donell. in l. 2. in fin. C. de usur. Roderic. d. q. 7. n. 84. Cyriac. contro. 502. n. 10. Scaccia de commerc. §. 1. q. 7. p. 2. ampliat. 8. n. 170. Mantic. d. tit. 24. n. 14. Hermos. d. gloss. 2. n. 37. ubi alii, August. Barbofa sup. n. 16. & ita est tenendum, nec obstat quod emptor re etiam sterili utatur; non enim hoc sufficit, cum nulla lege caveatur, ut propter usum præstentur usura, nisi fructuum perceptio interveniat. Petr. Barbofa, & Donell. ubi sup. quibus accedit Fab. in ration. d. l. Julianus, §. Ex vendito, dum inquit: Sicut è contrario iniquum esset, cogi emptorem usuras pretii præstare, si fructus rei venditæ non perciperet. Utitur Leotardus autoritate Jul. Pauli Sentent. lib. 2. tit. 17. & Harmenopuli lib. 3. tit. 2. restantium post rem traditam emptorem pretii usuras debere: quod ita accipi debet mora regulari per interpellationem, aut irregulari per fructuum perceptionem intercedente.

13 Communis sententia non procedit, si minor emptori rem sterilem tradat, quia ex privilegio ætatis usuras pretii obtinebit, d. l. Curabit, Petr. Barbofa in d. l. De divisione, n. 58. minorum enim debitorum re ipsa irregularem moram contrahunt dum differunt solutionem: quapropter ad usuras tenentur, in l. In minorum 3. C. in quib. caus. in integr. restit. non est necess. Pichard. disp. de mor. num. 38. Petr. Barbofa n. 55. Escobar. de ratioc. cap. 15. n. 32. Leotard. de usur. q. 82. n. 2. & 3. Quod limitatur si emptor quoque sit minor, ex Leotardo n. 15. at si ex re fructifera fructus perciperit, usuras ex dicta lege Curabit, præstare compelletur. Leotard. num. 17.

14 Quanquam emptor per rem sterilem traditam comparè extrinsecè utilitatem quamlibet, non ideo tamen pretii præstabit usuras, ex l. Curabit, D. de Faria Nova Addit. ad Covar.

velut si servus hæres instituatur, aut pretium frumenti, seu alterius rei emptæ nimis increverit hoc enim fortunæ, ac negotiationi tribuitur, nec inter fructus reputatur. Petr. Barbofa num. 84. Hermos. ubi proximè, August. Barbofa n. 17. Si verò ancilla tradita pepererit, emptor ad usuras tenebitur; nam etsi homo ob excellentiam naturæ in fructu non sit, l. In pecudum 28. de usur. §. In pecudum, Instit. de rer. divis. est tamen utilitas, quam mulier naturaliter producit; mulierum enim maximum, ac præcipuum est munus concipere, ac conceptum tueri, l. Queritur 14. §. 1. de adilit. edict. unde partus ancillarum post perfectam emptionem, sicut & fructus fundi, ad emptorem spectare scripsit Jul. Paul. d. tit. 17.

Ibi: Non autem secundum rationem.

Venditor tradens rem emptori, pretio non soluto, tantum agere potest ad usuras illius juxta fructuum æstimationem à die traditionis, non ad interesse damni emergentis, seu lucri cessantis, etsi hoc illorum quantitatem excedat. Molin. disput. 368. num. 9. Hermos. in l. 28. gloss. 2. n. 33. tit. 5. part. 5. August. Barbofa collect. d. l. Curabit, num. 12. Narbona in l. 15. gloss. 4. num. 32. tit. 18. lib. 5. Recop. Roderic. d. q. 7. num. 100. Trentacinq. sup. n. 3. & tit. de interesse, resol. 1. num. 20. Leotard. q. 71. num. 10. Dissentiunt aliqui apud Aug. Barbof. & Hermos. præter Osuald. lib. 13. cap. 5.

15 Quam conclusionem ampliant aliqui, licet emptor interpellatus non solvat pretium, & moram regularem incurrat: quod manifestè deducitur ex l. fin. de peric. & commod. rei vendit. & ita tenent Trentacinq. d. reolut. 1. num. 25. Molin. disput. 368. num. 22. Less. de justit. & jur. lib. 2. cap. 21. num. 102. & alii quos refert Leotard. num. 13. ipse tamen contra sentit num. 15. & 20. cum seqq. ac assentitur August. Barbofa, & Hermos. ubi proximè, Roderic. num. 94. & 100. Petr. Barbofa num. 25. & alii apud Leotardum. His maxime refragatur dicta lex finalis, cui respondetur procedere in mora irregulari juxta proximam conclusionem: quod quidem potius est divinare, quàm interpretari, cum lex generaliter loquatur; quapropter à sententia Trentacinqui quoad Jus Civile non recederem: hodie verò eum usura ex d. l. fin. non debeantur, utpote quæ Jure Pontificio damnantur, licebit venditori post moram regularem agere ad interesse Leotard. num. 10. Osuald. lib. 13. cap. 5. Nec opponatur, quod hujusmodi usura compensatorias, & jam nunc licitæ reputantur, ut præmissimus; quoniam non approbantur uniformes, sed quatenus interest venditoris, atque fructibus coquantur, ut Leotardus animadvertit, quare potius interesse, quàm usura proprie debebant nuncupari, quod restrictionem recipit, & ampliationem. Videas inferius num. 63. cum seqq.

Vers. Secundò eadem ratione.

17 Quorum fructuum æstimationem pendere debeat emptor in specie legis Curabit, in competito non est; nam diversimodè sentiunt scribentes D. Covar. hinc docuit, inspiciendam quantitatem eorum, quos venditor ex re tradita perciperet. Aliqui tenent respiciendum ad fructus, quos

quos emptor percepit. Guttier. de jur. confirm. part. 1. cap. 2. num. 4. Gracian. discipul. cap. 716. num. 1. Alii placet computandos esse non solum per emptorem collectos, sed & quos ob suam negligentiam non cepit. Molin. disp. 368. num. 9. Surd. conf. 101. n. 19. Leotard. quest. 27. num. 44. August. Barbosa sup. n. 19. quibus refragatur Petr. Barb. in d. l. De divisione, n. 62. asserens non teneri emptore ob fructus, quos ex negligentia non percepit. Alii tandem opinantur, habendam esse rationem fructuum, quos collegit emptor, & quos venditor perciperet. Trentacinq. sup. tit. de usur. resol. 2. n. 3. vers. Quarevis.

18 In tanta sententiarum varietate mihi tutius videbatur hoc iudicantis arbitrio committere, qui cognitis circumstantiis aestimabit, quantum emptorem ratione fructuum præstare oporteat; & cum de interesse venditoris tractetur, id iudicis arbitrio relinquit Menoch. de arbitr. casu 119. num. 6. In hac fructuum computatione haberi debet ratio industriae, ac laboris emptoris, & pecunie quam ad culturam expendit; ea enim aliter implicita lucrum posset afferre. Præterea idem sterilitatis periculo subicitur, & ipsius rei, si forte perierit; non enim æquum erit, ut venditor ab his oneribus immunis omnium fructuum utilitatem lucretur: fructus autem esse æstimo computandos, quos fundus regulariter ferre solet, nisi calamitas interceperit aliqua, ut statim tradatur.

19 Ubi autem emptor nullos fructus percepit ob sterilitatem, vel casum alium hostium, aut inundationis, ad nihil tenebitur. Leotard. num. 43. August. Barbosa num. 16. cum seqq. Roderic. d. quest. 7. num. 84. Trentacinq. ubi proximè, Hermos. sup. num. 38. Molin. disp. 368. num. 14. Sed si emptor fructus nullos percepit, & venditor posset eos capere, nisi rem tradidisset, damnabitur ille ad quos hic verosimiliter perciperet. Molin. Trentacinq. Roderic. ubi proximè, Less. d. cap. 21. num. 104. quod ita temperandum existimo, si culpa, seu negligentia emptoris intercedat, ut adnotat Leotard. cum aliis num. 44. nam si fructus subtrahiti sint, aut incendio consumpti, cum nihil emptori, possit imputari, æquum non erit ut venditori aliquid exsolvat, quavis forsitan posset fructus percipere, nisi rem ad emptorem transferret iste: quibus assentitur Petr. Barbosa d. q. 7. num. 62. Vide infra, n. 21. & 22.

Verf. Tertio hinc etiam.

20 Usuras ex lege Curabit, exigere venditor poterit, etsi ex temporis diurnitate pretii superent quantitatem Molin. num. 13. Leotard. q. 90. num. 60. Berengar. in l. unica, num. 239. C. de sentent. qua pro eo quod interest, Roderic. de ann. redditib. quest. 10. num. 59. Trentacinq. d. num. 3. versic. Et cum emptor, Joan. Lup. de usur. comment. 1. §. 7. num. 139. Nec obstat dicta lex unica, quæ cavetur ne interesse lucri cessantis, aut damni emergentis possit duplum debitæ quantitatis excedere (quo & fors continetur, Leotard. num. 4.) nam Justinianus agit ibi de interesse quod emptor, vel alius creditor solvit ex propria substantia in pœnam moræ: at usuræ compensatoriæ, seu interesse pœnam non continent, cum nihil ex propriis bonis expendat emptor, sed ex fructibus rei emptæ restituit quod

jure, ac naturali æquitate ad venditorem spectat: & cum fructus quotidie nascantur, in dies oritur restituendi obligatio, non habita ratione ad pretii quantitatem. Adde Leotard. n. 61. & 62. & in simili Cod. Fabr. tit. de sentent. qua pro eo, definit. 4. n. 2.

Ad Num. 3.

Emptor qui nullos fructus ex re vendita percepit, usuras præstare non tenetur venditori, ex d. l. Curabit, si nec iste ullos re non tradita colligeret. Cardin. Lug. de iustit. & iure, disputat. 25. sect. 8. num. 142. Trullench in Decalog. lib. 7. cap. 20. dub. 13. num. 4. Molin. Lessius, August. Barbosa, & Roderic. ubi proximè, Leotard. num. 36. Cardin. Mantic. de tacit. convent. lib. 4. tit. 24. num. 14. Scaccia de commerc. §. 1. quest. 7. part. 2. ampliat. 8. num. 17. Petr. Barbosa sup. num. 62. Fachin. controuv. lib. 2. cap. 32. versic. Contrariam, Cyriac. controuv. 502. n. 10. His junge tradita supra, num. 19.

Sed quæret aliquis, si venderetur fundus, 22 quem venditor incultum habebat, quo tradito, antequam pretium numeraretur, emptor ipsum colere neglexit, an iste ad usuras ex l. Curabit, teneatur? Et ex præmissis videtur quod non; nam nec emptor fructus percepit nec venditor eos foret percepturus: & ita sentit Petrus Barbosa ubi proximè, nihilominus aliud est tenendum, quia negligentia emptoris efficit ut damnetur, ac si fructus perciperet, ut observat Leotard. quest. 27. num. 44. & adversus Petrum Barbofam tenent Hermosill. in l. 28. gloss. 2. num. 40. tit. 5. part. 5. August. Barbosa collect. d. l. Curabit, num. 19. Surd. conf. 101. num. 21.

Ad Num. 4.

Venditori licet exigere usuras ex l. Curabit, Cod. de action. empt. sive dominium retineat, sive emptori cedat, modò non concesserit dilationem, ut pretium solvatur. Molin. n. 15. & 16. August. Barbosa num. 26. Roderic. d. quest. 7. num. 75. Leotard. quest. 17. ex num. 15. Scacc. sup. num. 166. Mantic. num. 15. Gracian. discipul. cap. 588. num. 23. Cancer. variar. part. 3. cap. 7. num. 63. Cujac. in l. Julianus, §. Ex vendito, versic. Possessionem autem, de action. empt. Hermos. sup. num. 42. Trentacinq. d. num. 3. versic. Et per hanc rationem. Transit enim dominium cum eo onere solvendi usuras quandiu pretium non solvatur. Gracian. ibi, Leotard. num. 18.

Ibi: Dominium à venditore non fuisse translatum.

Pro intellectu legis Sicut emptio, §. ult. ff. locat. 24. consulas Cujac. ibi, Fab. in ration. Caroc. de locat. rubric. de usur. quest. 1. qui tenet fuisse dominium emptori quæsitum, habita fide de pretio. Sed à contraria communi non est abertandum, juxta quam facile percipitur qua ratione claudicat contractus, ita ut conductor obligetur, & non locator, seu venditor; ille enim restituere à contractu nequibat, nisi per solutionem pretii extingueretur locatio, dominio quæsitto: hic quocumque agere poterat ad pretium, vel

vel ad rem ipsam vindicandam, atque ita non est affectus stare locationi, cum tempus non assignaretur ad pretii solutionem; nam dilatione concessa, dum dies solutionis adveniret, locator, sicut & conductor, intra illum teneretur. Vide infra à n. 43.

Ad Num 5.

25 Venditor si rem tradat emptori habita fide de pretio, intra tempus concessæ dilationis nequit agere ad usuras ex æquitate dictæ legis Curabit, Molin. num. 17. Lessius num. 105. Trullench n. 6. Aug. Barbosa num. 21. Hermos. num. 48. Ioseph. Ludov. Perus. decis. 53. n. 5. Petr. Barbosa in d. l. De divisione, n. 68. Anton. Gabr. comm. lib. 3. tit. de empt. concl. 4. n. 20. Trentacinq. d. resol. 2. versic. Ipsa principalis conclusio, Gracian. d. cap. 588. n. 25. Caldas de empt. cap. 23. n. 32. Scacc. sup. n. 153. Mangil. de evict. q. 153. n. 37. Fachin. d. cap. 32. versic. Ad secundam responderetur, Leotard. de usur. q. 27. num. 32.

26 Est cautè legendus Molina loco citato, ubi referens D. Covar. hic, ita scripsit; Etiansi emptor post terminum datum in mora sit solvendi pretium, &c. Videtur enim doctissimus Theologus sentire, quod emptor etiam post lapsum termini concessi usuras pretii non tenetur pendere, quod & D. Covar. & communi opponitur, sententiæ, nisi præfatum locum ita accipiamus, ut propter moram non cogatur emptor solvere usuras pro tempore dilationis præterito. Vide Hermos. & Aug. Barbosa.

27 Conclusio præmissa declaratur, ut procedat cum dilatio conceditur ad solutionem pretii favore debitoris, sive ad diem certum, vel incertum, ut infra biennium, aut cum navis ex Hispania venerit; quia censetur renunciare æquitati dictæ legis Curabit. Aliud juris erit cum ex pacto solutio differatur pretii, quod velut in pignus retinetur, dum emptor aliquid præstat, ad quod tenetur, ut puta fidejussorem de evictione, instrumentum tituli sui, aut ratihabitionem alterius: tunc quidem si tradatur res vendita ante numerationem, emptor usuras compensatorias pro modo fructuum exhibere compelletur, nec venditoris aliqua renunciatio subintelligitur, sicut in præcedenti specie Leotard. sup. n. 35. Petr. Barbosa n. 69. Hermos. n. 48. Aug. Barbosa n. 21. Gracian. sup. ex n. 25.

Ibi: At non video cur venditor.

28 Jure potest venditor, qui tempus ad solutionem pretii tribuit emptori, de usuris interim sibi solvendis juxta æstimationem fructuum rei traditæ pacisci Leotard. q. 27. n. 34. Molin. disp. 368. n. 17. Petr. Barbosa d. l. De divisione, n. 71. Trentacinq. sup. n. 3. versic. Nonus & ultimus casus, Hermos. in l. 28. gloss. 2. n. 48. tit. 5. p. 5. Roderic. de ann. reddit. lib. 3. q. 7. n. 78. Cancer. var. part. 3. cap. 7. n. 59. Fachin. controuv. lib. 2. cap. 32. versic. Ad secundum respondeo, & alii inferius recensendi, n. 32. qui de certa quantitate licet pacisci concedunt. Vtrunque resolutionem impugnant communiter Theologi, licet plures eam probabilem fateantur, ut videtur est apud Lessium de just. & iur. lib. 2. cap. 21. ex n. 105. Sanch. conf. moral. lib. 1. cap. 7. dub. 21. in. 3. & 4. Bonacina tract. de contract. disp. 3. q. 2. punct. 7. §. 1. n. 5. Trullench in Decalog. lib. 7. cap. 20. dub. 13. à n. 7.

D. de Faria Novæ Addit. ad Covar.

Præmissa conclusio restringitur primò, si res 29 pluris vendatur intuitu fructuum percipiendorum infra tempus, quo pretii solutio differtur, quia de usuris compensativis conventio erit irrita & iniqua. Leotard. n. 33. Hermos. n. 47. Roder. n. 79. Aug. Barb. ubi proximè. Secundò si pactum idem ex intervallo adjiciatur, non tenebit, quia in ipso contractu, ac dilationis concessione debet adjungi. Leotard. sup. n. 12. Aug. Barbosa n. 21.

Ibi: His accedit quod cap. 1. hujus libri.

Vide prænotata ibi per me n. 46. cum seqq.

Ibi: Item illud quod maxima æquitate.

Licet mutanti pacisci à principio, ut debitor 30 ad interesse damni emergentis, & lucri cessantis teneatur, quod ille sustinuerit etiam intra tempus ad solutionem præfinitum. Azor. Instit. Moral. p. 3. lib. 7. q. 7. Salas de usur. dub. 19. n. 2. Lessius sup. cap. 19. n. 72. & 80. Molin. disp. 314. n. 7. & disp. 315. n. 11. Trullench d. lib. 7. cap. 19. dub. 8. n. 6. Ugolin. de usur. cap. 8. §. 1. n. 7. Cyriac. controuv. 526. n. 13. Petr. Barbosa ubi proximè, Leotard. q. 72. n. 13. Vrsill. ad Afflict. decis. 20. n. 3.

Ibi: Quod si verè constet.

Post moram debitoris in utroque foro debetur 31 creditori regulariter interesse damni emergentis, & lucri cessantis, sed intra tempus concessæ dilationis non utique, nisi deducatur in pactum. Consule præter nuper laudatos Hermos. in l. 10. gloss. 4. tit. 1. p. 5. Trentacinq. sup. rubr. de interesse, Carleval. de judic. tit. 3. disp. 8. Leotard. q. 72. cum aliis, Cur. Philip. p. 2. lib. 2. cap. 2. Tusch. lit. I. concl. 308. cum seqq.

Verf. Septimò eadem inspecta ratione.

Venditor jure stipulatur certam annuam summam ab emptore, etiam concessio tempore ad solutionem, donec pretium numeretur, in compensationem fructuum, quos emptor verosimiliter ex fundo tradito perciperet. Mol. disp. 365. n. 18. Mozz. de contract. tract. de empt. tit. de subst. empt. n. 39. Cagnol. in l. Curabit, n. 58. Trentacinq. var. lib. 1. rubr. de usur. resol. 2. versic. Octavus casus, Leotard. q. 27. n. 3. Vrsill. sup. n. 6. Hermos. in l. 28. gloss. 2. n. 46. tit. 5. p. 5. Aug. Barb. collect. l. Curabit, n. 21. Mantic. de tacit. convent. lib. 4. tit. 24. n. 15. Scacc. de commerc. §. 1. q. 7. part. 2. ampl. 8. n. 161. Hanc sententiam egregie probat, & à communi Theologorum impugnatione protegit Leotard. ex n. 4.

33 Observare oportet discrimen inter forum externum, & internum; in hoc enim ubi quantitas promissa respondet fructibus, qui ex prædio regulariter percipiuntur, licet percipitur, etsi emptor minus ceperit quàm exsolvit. Molin. ubi proximè. At in iudiciis necesse erit probare, quod fructus æquivaluerunt quantitati promissæ. Trentacinq. versic. Primus est quando, & ita servatur in omni stipulatione quantitatis certæ pro incerto interesse, ut statim subicietur.

Ibi: Nam licet id quod interest.

Pactum de præstanda quantitate certa pro eo 34 quod creditoris interfuerit, à principio contractibus